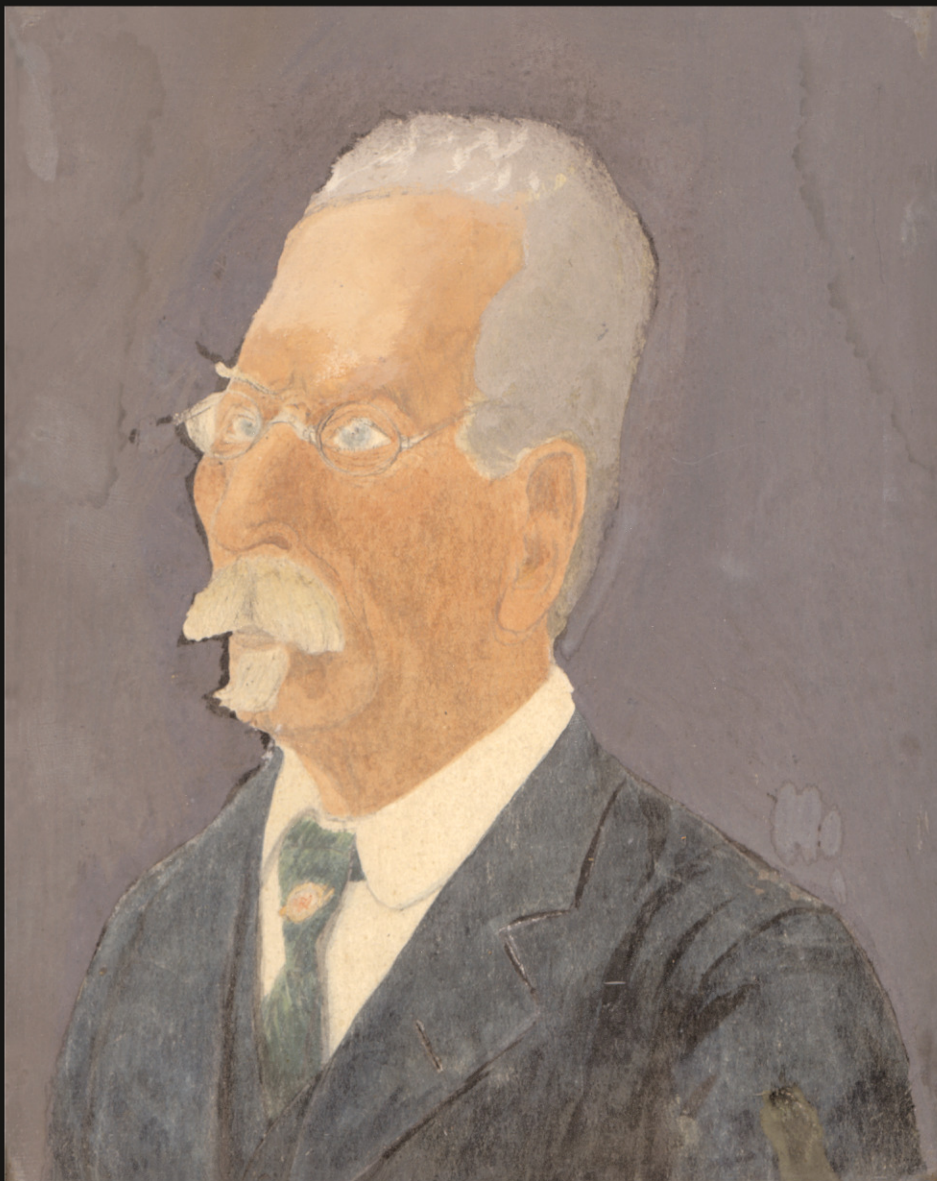

MUSEUM
OVARTACI

Selvportrætter – ansigter i kunsten

SKOLETJENESTEN
Undervisningsmateriale 0.-4. klasse

Kunst på Museum Ovartaci Selvportrætter – Ansigter i kunsten

Undervisningsmateriale 0.-4. klasse

Lidt om Museum Ovartaci

Museum Ovartaci er et lidt anderledes kunstmuseum, fordi kunsten her er lavet af kunstnere, som har en psykisk sygdom. Ved I, hvad det vil sige? Tal lidt om det på klassen.

Mange af kunstnerne på museet har altså malet og skabt kunst, mens de har været indlagt på hospitalet. Ofte har de fået det bedre af at male.

Mange har malet portrætter.

Spørgsmål: Hvad er et kunstmuseum?
Har du været på kunstmuseum før?
Hvad er godt ved kunst? Kan du lide at male eller tegne?

Hvad er et portræt?

Et portræt er helt enkelt sagt et maleri, som især viser et menneskes ansigt. I et portræt er personens ansigt det vigtigste. Et meget berømt portræt er Mona Lisa.

Spørgsmål: Kender du Mona Lisa?
Kender du andre portrætter?

Et portræt kan hænge på væggen på et museum, men et portræt kan også stå på hylden hjemme i stuen. Det kan være et maleri, men det kan også være et fotografi. Man kan male et portræt af en anden, men man kan også male et portræt af sig selv – et selvportræt.

Spørgsmål: Har du nogensinde fået malet et portræt? Malet et selvportræt? Fået lavet et fotografisk portræt?

Ansigter alle vegne

Når man tænker over det, så ser vi jo ansigter alle vegne. I reklamer, aviser, blade og på tv. Vi ser vores eget ansigt hver dag, i spejlet. Og vores venners, families og klassekammeraters ansigter ser vi også hver dag.

Ansigtet er det, der gør, at vi kan huske hinanden, at vi kan genkende hinanden.

Med ansigtet snakker vi sammen, hører hinanden og ser hinandens følelser. Øjnene er sjælens spejl, siger man. Hvis man kigger en anden i øjnene, er det nemt at

finde ud af, hvordan den anden har det. Men nogengange kan man også skjule sit ansigt og sine følelser bag en maske.

Opgaver: Nu skal du lave en brainstorm. Du skal skrive alle de ord ned, du tænker på, når du hører ordet ansigt.

Nu skal I sætte jer sammen to og to. Den ene skal beskrive en person, del for del – f.eks. lille hoved, store ører, blå mund osv. Den anden skal så tegne den person, der bliver beskrevet. Bagefter bytter I.

Det ligner ikke bare....

Den mest almindelige beskrivelse af et portræt er, at det ligner nogen, at det forestiller nogen. Som regel kan man genkende den person, som bliver tegnet eller malet. Alligevel er der forskel på et fotografi af en person og et malet portræt.

Spørgsmål: Kan du komme på, hvad man kan få med på et malet portræt, som man ikke kan få med på et fotografi? Hvad kunne et portræt vise udover et udseende?

Et selvportræt viser en måde at se sig selv, som er anderledes end et spejlbillede. Man kan skjule ting og fremhæve ting, man kan pynte, gøre pænere eller grimmere, man kan få sig selv til at ligne en anden, spille en rolle.

F.A.F. Strand: Selvportræt

Man kan bruge symboler. Hvis man f.eks. maler sig selv med en blomst i hånden, kan det fortælle noget om, at man godt kan lide naturen. Eller hvis man står med en pensel i hånden, kan det vise, at man kan lide at male. På den måde kan man også fortælle noget om sin personlighed og ikke kun vise, hvordan man ser ud.

Spørgsmål: Kan du komme på nogle symboler, du kunne male på et selvportræt, som kunne fortælle noget om, hvem du er?

Almindelig mand og ridder

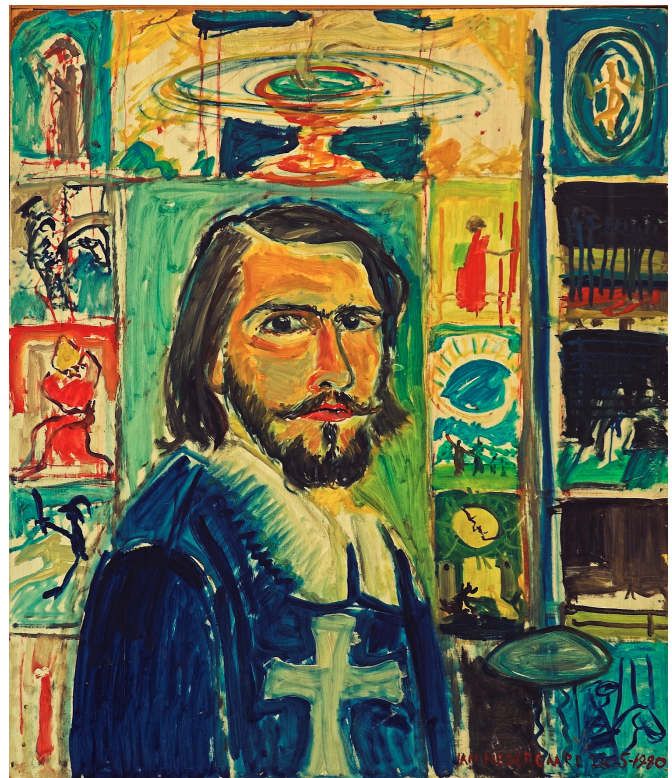
Her kan I se tre selvportrætter malet af Jan Nedergaard.

1) Jan Nedergaard: Uden titel

2) Jan Nedergaard: Uden titel

3) Jan Nedergaard: Uden titel

bedst lide? Hvorfor?

De forestiller alle tre den samme mand. Synes I, det er nemt at se, at det er den samme mand?

Det første er det, der ligner ham mest. Jan Nedergaard viser ikke bare et ansigt. Han bruger meget fortælling og mange symboler.

Tag et billede af gangen, og se hvor mange ting I kan få øje på. Tal lidt om, hvad de ting fortæller om Jan Nedergaard. Hvorfor har han mon valgt de symboler?

Hvordan vil I beskrive hans ansigtsudtryk?

Synes I, han ser ud til at være gladest på selvportræt nr. 2 eller nr. 3? Hvorfor, hvordan kan I se det?

Hvordan vil I beskrive hans tøj på selvportræt nr. 3, hvad ligner han? Hvorfor mon han har malet sig sådan?

Det er nok selvportræt nr. 3, der ligger længst væk fra virkeligheden. Det ligner noget taget fra en bog eller et eventyr. Hvilket af de tre selvportrætter kan I

At male en følelse

Preben Stig Madsen: Tristed

Selvportrættet, I kan se her, er malet af Preben Stig Madsen. Det hedder Tristed, og er netop malet på et tidspunkt, hvor Preben har været trist. Det er den følelse, maleriet handler om. Hvordan kan man se det?

Beskriv billedet (farver, krop, ansigt osv.). Faktisk ligner portrættet overhovedet ikke Preben Stig Madsen, sådan som han ser ud i virkeligheden. Alligevel er billedet et selvportræt. Det viser, de følelser han har

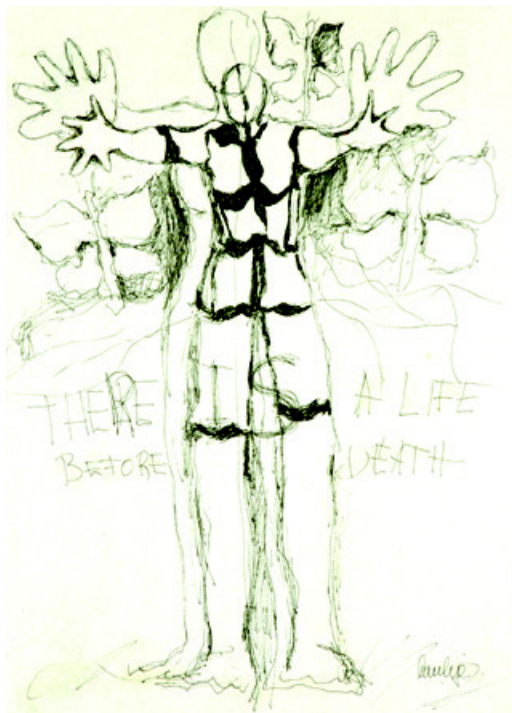
haft, da han malede portrættet. Altså noget indre.

Preben Stig Madsen fik det bedre af at male. Så forsvandt tristheden.

Hvordan/hvorfor tror I, det kan hjælpe at male, når man er trist?

En positiv historie

De to selvportrætter, I kan se her, er malet af Baukje Zijlstra. Hun er fra Holland og bor nu i Danmark.

1) Baukje Zijlstra: Uden titel

2) Baukje Zijlstra: Uden titel

De to billeder er malet på to forskellige tidspunkter og viser to forskellige måder at se sig selv på.

Det første er en tegning. Som I kan se, ligner portrættet ikke Zijlstra særlig meget. Eller nogen som helst kvinde man kunne møde i virkeligheden. Personen har ingen ansigtstræk, hun har et helt tomt ansigt. Kroppen er også nærmest i stykker. Hvorfor tror I, hun har malet krop og ansigt på den måde?

Det her portræt viser ikke særlig meget om

Zijlstras ydre, men det viser meget om hendes indre. Hvordan tror I, hun har haft det på det her tidspunkt?

Kan I finde noget på tegningen, som viser glæde?

Det andet selvportræt er også en tegning.

1) F.A.F. Strand: Strand låner kongens hest

Kan I nævne nogle forskelle på de to portrætter?

Hvordan tror I, Zijlstra har haft det, da hun lavede det her selvportræt?

Hvilken forskel gør det, at der er farver på denne her tegning?

Der er lidt mere lighed og personlighed på det her portræt, men det kunne stadig forestille, hvilken som helst kvinde. Det vigtigste for Baukje Zijlstra med de her portrætter er at fortælle om noget indeni.

Om hvordan hun har det. Hun fik det faktisk bedre, blev helbredt fra sin psykiske sygdom igennem at lave kunst. Kan man se det på billedet, hvordan?

2) F.A.F. Strand: Selvportræt: Glædelig jul

På det første portræt har han malet sig selv siddende på kongens hest, mens det er kongen, der sidder på bænken. Tror I, det nogensinde ville være sådan i virkeligheden?

Hvorfor mon han har malet det sådan?

Ønsketænkning

Her kan I se endnu to selvportrætter. De er malet af en mand, der hed Frits Albert Florentinus Strand.

Det er et selvportræt, hvor Strand faktisk

ligner sig selv. Man kan godt se, det er ham. Men situationen, han har malet, ville nok aldrig kunne finde sted i virkeligheden. Det er ønsketænkning.

kan også vise noget om, hvordan man ville ønske, verden så ud. Sådant er kunst. Den viser malerens eget syn på verden og sig selv. Her må man gerne bruge fantasien.

Det andet selvportræt ligner egentlig også Strand. Han står med en blomst i hånden, hvad vil han mon vise med det? Beskriv billedet.

Over sit hoved har han skrevet Glædelig jul, og oven over det er der malet engle. Det forbinder man jo med vinter og december. Er det så ikke sjovt, at det vrimler med blomster?

Han har malet sine yndlingsting på det her portræt. Jul og blomster, selv om de to ting måske i virkeligheden ikke passer så godt sammen. Men det kan han gøre, fordi det er hans selvportræt, og det er ham, der maler.

Fantasi i portrætter

Nu har vi altså set, at et selvportræt er meget mere end et billede, der ligner. Vi har set, at man kan male symboler, der fortæller noget om ens personlighed. At man kan male en følelse. Faktisk behøver et portræt slet ikke at ligne. Det

Opgaver:

Find en makker. Mal ansigter med forskellige følelser, så skal den anden gætte, hvilken følelse det drejer sig om.

Brug evt. forskellige farver til at udtrykke forskellige følelser.

Lav portrætter af hinanden.